

Reģionu komitejas atzinums “Eiropas kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu ietvarstruktūra profesionālajai izglītībai un apmācībām un Eiropas kredītpunktu sistēma profesionālajai izglītībai un apmācībai”

(2008/C 325/07)

REĢIONU KOMITEJA

- piekrīt viedoklim, ka ES pastāv liela vienprātība par to, ka Eiropā ir jāmodernizē un jāuzlabo profesionālā izglītība un apmācība. Viens no galvenajiem šā mērķa sasniegšanas priekšnoteikumiem ir profesionālās izglītības un apmācības kvalitātes nodrošināšana;
- uzskata, ka grūtības, kas saistītas ar dažādās dalībvalstīs gūtu mācību rezultātu atzišanu, kavē mobilitāti ES un apgrūtina patiesu mūžizglītību;
- uzsver, ka daudzās dalībvalstīs profesionālā izglītība un apmācība ir reģionālā un vietējā līmeņa kompetencē;
- pozitīvi vērtē abus Komisijas priekšlikumus, jo to mērķis ir piedāvāt risinājumus sociālām un tautsaimniecības problēmām mūsdienu globalizētajā, uz zinātnes atziņām balstītajā ekonomikā. Ieteikumu mērķis ir arī vairota mobilitāti Eiropas Savienībā un veicināt prasmju apmaiņu. Komiteja uzskata, ka jāattīsta iedzīvotājiem svarīgas jomas un tādi pasākumi, kas ietilpst vietējo un reģionālo pašvaldību kompetencē;
- uzskata, ka Eiropas kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu ietvarstruktūru (EKNPI) savukārt izmantos galvenokārt tās valsts iestādes, kā arī reģionālās un vietējās pašvaldības, kuru kompetencē ir izglītības un apmācības kvalitātes nodrošināšana un uzlabošana;
- aicina iesaistīt vietējā un reģionālā līmeņa kompetentās iestādes valstu/reģionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru piesaistīšanā *ECVET*;
- uzsver, ka sistēmas veiksmīguma patiesais rādītājs būs tās ieviešana praksē. Vietējās un reģionālās pašvaldības būs noderīgi partneri, kas to veicinās ar savu tīklu palīdzību un palīdzēs *ECVET* sistēmu padarīt uzticamu un tādu, kas izmantojama praksē.

Ziņotājs: Kent JOHANSSON kgs (SV/ALDE), Rietumjetlandes reģiona padomes loceklis

Atsauces dokuments

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikumam par Eiropas kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu ietvarstruktūras izveidošanu profesionālajai izglītībai un apmācībām

COM(2008) 179 galīgā redakcija — 2008/0069 (COD)

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikumam par Eiropas kredītpunktu sistēmas izstrādi profesionālajai izglītībai un apmācībai (ECVET)

COM(2008) 180 galīgā redakcija — 2008/0070 (COD)

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. norāda, ka profesionālā izglītība un apmācība ir svarīgi Lisabonas stratēģijas mērķu — tautsaimniecības izaugsmes, konkurētspējas un sociālās iekļautības — sasniegšanas priekšnoteikumi. Izglītība un apmācība, prasmju apguve un mūžizglītība ir pieskaitāmas RK galvenajām politikas prioritātēm;
2. uzskata, ka grūtības, kas saistītas ar dažādās dalībvalstīs gūtu mācību rezultātu atzišanu, kavē mobilitāti ES un apgrūtina patiesu mūžizglītību;
3. piekrīt viedoklim, ka ES pastāv liela vienprātība par to, ka Eiropā ir jāmodernizē un jāuzlabo profesionālā izglītība un apmācība. Viens no galvenajiem šā mērķa sasniegšanas priekšnoteikumiem ir profesionālās izglītības un apmācības kvalitātes nodrošināšana;
4. uzsver, ka daudzās dalībvalstīs profesionālā izglītība un apmācība ir reģionālā un vietējā līmeņa kompetencē. Profesionālo apmācību finansē no dažādiem avotiem, tomēr lielākajā daļā dalībvalstu to finansē gan valdība, gan vietējās un reģionālās pašvaldības, un reģionālā un vietējā līmeņa sniegtā finansējuma īpatsvars ir liels;
5. šajā dokumentā analizē divus Komisijas paziņojumus, kuru temats ir Eiropas sadarbība profesionālās izglītības joma. Komiteja atzinīgi vērtē abus minētos Komisijas priekšlikumus. Konsultācijas par vienu no abiem Komisijas paziņojumiem, proti "Eiropas kredītpunktu sistēma profesionālajai izglītībai un apmācībai", ir tālākā stadijā salīdzinājumā ar konsultācijām par otru paziņojumu, proti, "Eiropas kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu ietvarstruktūra profesionālajai izglītībai un apmācībām". Tāpēc vēlamas un svarīgas būtu turpmākas konsultācijas;
6. pozitīvi vērtē abus Komisijas priekšlikumus, jo to mērķis ir piedāvāt risinājumus sociālām un tautsaimniecības problēmām mūsdienu globalizētajā, uz zinātnes atziņām balstītajā ekonomikā. Ieteikumu mērķis ir arī vairojot mobilitāti Eiropas Savienībā un veicināt prasmju apmaiņu. Komiteja uzskata, ka jāattīsta iedzīvotājiem svarīgas jomas un tādi pasākumi, kas ietilpst vietējo un reģionālo pašvaldību kompetencē;
7. atzīmē, ka Eiropas kredītpunktu sistēma profesionālajai izglītībai un apmācībai (ECVET) ir līdzeklis, ar kura palīdzību kvalifikāciju iespējams aprakstīt ar kredītpunktiem saistītu mācību rezultātu vienību izteiksmē, lai mācību rezultātus pārnestu un uzkrātu. Sistēmas mērķis būs nodrošināt metodoloģisku principu kopumu, lai atvieglotu mācību rezultātu kredītpunktu pārnesšanu no vienas kvalifikāciju sistēmas uz otru vai no vienas mācību sistēmas uz citu;
8. uzskata, ka Eiropas kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu ietvarstruktūru (EKNPI) savukārt izmantos galvenokārt tās valsts iestādes, kā arī reģionālās un vietējās pašvaldības, kuru kompetencē ir izglītības un apmācības kvalitātes nodrošināšana un uzlabošana. Atšķirībā no ECVET minētās ietvarstruktūras mērķis ir veicināt profesionālās izglītības un apmācības politikas pārredzamību un konsekenci;
9. piekrīt viedoklim, ka dalībai ECVET un EKNPI ir jābūt brīvprātīgai, tomēr uzsver, ka ir jāizveido minēto sistēmu vadības regulējums un pamatnostādnes. Jābūt pārstāvētām arī lietotāju grupām (ECVET lietotāju grupai un Eiropas tīklam kvalitātes nodrošināšanai profesionālajā izglītībā un apmācībās (ENQAVET)), ko tiešā veidā pilnvarojušas vietējās un reģionālās pašvaldības. Līdzīgā kārtā jābūt pārstāvētam arī privātajam sektoram un sociālajiem partneriem;
10. uzsver, ka neatkarīgi no tā, vai valsts izvēlas piedalīties ECVET/EKNPI īstenošanā, tiem reģioniem, kuriem ir konstitucionāla atbildība par izglītības sistēmu, jānodrošina tieša piekļuve kopējiem forumiem, kuros izstrādā minētās sistēmas;
11. uzsver, ka turpmākajā izstrādē ir ārkārtīgi būtiski panākt līdzsvaru starp centieniem no vienas puses veicināt iedzīvotāju mobilitāti ar kredītpunktu pārnesšanas sistēmas palīdzību, kā arī uzlabojot kvalitāti nozarē, bet no otras puses — nepieciešamību vairojot daudzveidību tajās izglītības sistēmās, kuras ir dalībvalstu reģionālo un vietējo pašvaldību kompetencē;
12. uzsver, ka ECVET un EKNPI priekšlikums ir daļa no vairākām uz izglītības jomu attiecinātām iniciatīvām, kuru skaitā ir arī Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēma (ECTS), *Europass*, Eiropas mobilitātes kvalitātes harta (EQCM), Eiropas oficiāli neatzītās izglītības apzināšanas un atzīšanas principi un Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra mūžizglītībai (EQF);

13. agrāk pieņemtos atzinumos ir norādījusi, ka nepārtraukti mainās darba devēju prasības, jo tiek ieviestas jaunas sistēmas un jāpielāgojas jaunām tehnoloģijām un ka tādēļ vajadzīga darbinieku nepārtraukta apmācība. Profesionālā apmācība un mūžizglītība var būt svarīgi nepārtrauktas apmācības līdzekļi, un apmācīti darbinieki ir ilgtspējīgas ekonomiskās un sociālās attīstības galvenais elements ⁽¹⁾. Pašreizējā darbaspēka efektīvāka izmantošana ir jo īpaši svarīga demogrāfiskās attīstības tendenču dēļ;

14. uzsver, ka būs vajadzīgi īpaši finanšu resursi, lai pārbaudītu abas sistēmas un turpinātu to izstrādi;

Eiropas kredītpunktu sistēma profesionālajai izglītībai un apmācībai (ECVET)

15. atzīmē, ka pārrobežu izglītībai un profesionālajai darbībai Eiropā ir sena vēsture. Tai bijusi liela nozīme amatniecības, rūpniecības, tirdzniecības un uzņēmējdarbības attīstībā, tādējādi vairojot labklājību gan reģionos, gan valstīs;

16. norāda, ka pārrobežu izglītībai un profesionālajai darbībai ir ļoti liela nozīme globalizētā ekonomikā. Lai veicinātu šādu mobilitāti izglītībā un profesionālajā darbībā, vajadzīgi mūsdienīgi līdzekļi. RK uzskata, ka ECVET ir šāds līdzeklis;

17. norāda, ka kompetences prasības arvien biežāk nosaka reģionālajā līmenī. Komiteja jau agrāk ir uzsvērusi, ka attīstība reģionālajā un vietējā līmenī notiek atbilstoši atšķirīgiem priekšnoteikumiem un sākuma pozīcijām. Tomēr šādu attīstību nekādā gadījumā nedrīkst skatīt izolēti, neņemot vērā pasaulē notiekošos procesus. Reģioniem un sabiedrībai ir vajadzīgi uzņēmumi, kas atjauno ražošanas procesu un vienlaikus pārtrauc agrākos darbības veidus, lai nepastāvētu risks, ka tie var tikt likvidēti stagnācijas dēļ, kā arī tādēļ, lai nepastāvētu sociālās atstumtības risks, kas izpaužas kā bezdarbs u.c., un lai nebūtu novērojams tas, ka daudzi iedzīvotāji saņem ārsta izsniegtu atbrīvojumu no darba un ka līdz ar to notiek nevēlama priekšlaicīga darba tirgus atstāšana ⁽²⁾;

18. uzsver, ka nodarbinātībai Eiropā jābūt elastīgākai un apvienotai ar drošu sociālo aizsardzību, kā minēts Komisijas paziņojumā "Ceļā uz kopīgiem elastīguma un sociālās drošības principiem" ⁽³⁾;

19. jau agrāk ir paudusi piekrišanu Eiropas Komisijas viedoklim, ka valsts un Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras atvieglo izglītības novērtēšanu visās jomās ⁽⁴⁾;

20. jau agrāk ir atzinīgi novērtējusi Komisijas izstrādāto Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru mūžizglītībai (EQF) un atbalstījusi abus tās izstrādāšanas mērķus, proti, palielināt kvalifikāciju pārredzamību un veicināt mobilitāti Eiropas Savienībā;

⁽¹⁾ CdR 226/98 fn.

⁽²⁾ Reģionu komitejas 2006. gada 14. jūnija atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikumam par pamatprasmēm mūžizglītībā".

⁽³⁾ Skat. atzinumu CdR 274/2007, balstītu uz Komisijas dokumentu COM(2007) 359 galīgā redakcija.

⁽⁴⁾ CdR 335/2006 fn.

21. līdzīgi kā attiecībā uz EQF, aicina iesaistīt vietējā un reģionālā līmeņa kompetentās iestādes valstu/reģionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru piesaistīšanā ECVET;

22. uzsver, ka Eiropas Komisija atzinusi, ka ECVET ir "kultūras ziņā un tehniski [...] pielāgota [...] reģionālajām [...] sistēmām", un atgādina, ka reģionālajām pašvaldībām bieži pašām jāidentificē, jāizstrādā un jāievieš kvalifikācijas sistēmas un mūžizglītības princips oficiāli atzītā, oficiāli neatzītā un neformālā izglītībā;

23. uzsver, ka mūžizglītības jomā daudz pūļu profesionālajā izglītībā iegulda zināšanu ietilpīgi uzņēmumi vai šādu uzņēmumu tīkli un ka tas arvien biežāk notiek starptautiskā mērogā;

24. pašlaik dažādās valstīs pastāv nozares organizāciju un reģionu veiksmīgas sadarbības piemēri profesionālās izglītības jomā, un šādi sadarbībai raksturīga arī kopēja pieeja un mācību rezultātu savstarpēja atzišana ⁽⁵⁾. Šādas iniciatīvas būtu jāveicina un jāatbalsta;

25. uzsver, ka savstarpējas atzišanas sistēmā jābūt iesaistītām dažādām ieinteresētajām personām — ne vien valsts, bet arī privātajam sektoram, uzņēmumiem un sociālajiem partneriem;

26. atzinīgi vērtē ierosinājumu izveidot ECVET lietotāju grupu, kas atjaunina un koordinē procedūras. Komiteja tomēr aicina lietotāju grupā iesaistīt arī vietējo un reģionālo pašvaldību, kā arī vietējo uzņēmumu pārstāvjus un sociālos partnerus, lai viņiem būtu tieša piekļuve ECVET; tajā pašā laikā jāievēro valsts noteikumi un regulējums;

27. uzsver, ka bieži tieši vietējās un reģionālās pašvaldības spēj veikt efektīvus pasākumus profesionālās izglītības un apmācības jomā;

28. atzīmē, ka ECVET ir kredītpunktu sistēma, kas balstīta uz vienību un ar kuras palīdzību ir iespējams izmērīt un salīdzināt mācību rezultātus, kā arī tos pārnest no vienas mācību iestādes uz citu;

29. atzinīgi vērtē to, ka minētā sistēma ir savietojama ar visām kvalifikācijas sistēmām, tostarp ar Eiropas Kredītpunktu pārneses sistēmu (*European Credit Transfer System*), kas veicina un atvieglo augstskolu studentu mobilitāti Eiropā un ārpus tās;

30. tomēr uzsver, ka sistēmas veiksmīguma patiesais rādītājs būs tās ieviešana praksē. Vietējās un reģionālās pašvaldības būs noderīgi partneri, kas to veicinās ar savu tīklu palīdzību un palīdzēs ECVET sistēmu padarīt uzticamu un tādu, kas izmantojama praksē;

31. uzskata, ka pirms ECVET ieviešanas vajadzīgi konkrēti piemēri, kā sistēma darbosies praksē. Tādējādi tiktu veicināta ECVET sniegto iespēju plašāka izmantošana;

⁽⁵⁾ Piemēram, Eiropas kursi smagkravas automobiļu apkopes jomā (www.anfa-auto.fr).

Eiropas kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu ietvarstruktūra profesionālajai izglītībai un apmācībām (EKNPI)

32. norāda, ka profesionālās izglītības un apmācības augstākas sociāli ekonomiskās efektivitātes priekšnoteikums ir tas, ka profesionālā izglītība un apmācība ir labāk pielāgota vienmēr mainīgajām zināšanu sabiedrības darba tirgus prasībām; pirmām kārtām ir jāveicina tas, ka darbinieki ir augsti kvalificēti un gatavi pielāgoties globalizācijas radītajiem apstākļiem;

33. uzsver, ka izglītības un apmācības sistēmas nedrīkstētu attīstīt nošķirti no vietējās pašvaldības vai reģiona uzņēmumiem un sociālās vides, kā arī inovācijas potenciāla — lai gan dažkārt tomēr tā notiek. Izaugsmē, konkurētspējā un nodarbinātības iespējas reģionos arvien lielākā mērā ir atkarīgas no to pašreizējā un turpmākā darbaspēka prasmēm, kā arī no tā, kā arodizglītība, arodapmācība un pārkvalifikācija varēs nodrošināt šo prasmju ilgtspējīgu pilnveidošanu un uzlabošanu;

34. uzsver, ka tādēļ ir ļoti svarīgi EKNPI pielāgot vietējā darba tirgus vajadzībām, un šajā nolūkā aicina ieviest profesionālās izglītības un apmācības centru akreditāciju;

35. atzīst pievienoto vērtību, ko EKNPI sniegs izglītības un apmācības politikas īstenošanā ES, pirmām kārtām veicinot mācīšanos vienam no otra, mobilitāti un paraugprakses apmaiņu;

36. atzinīgi vērtē EKNPI pamatprincipu, proti, uzlabošanas ciklu, un uzsver, ka kvalitātes rādītāji ir uzskatāmi nevis par pamatnostādņiem, bet par indikatoriem, kuru izstrādi iespējams turpināt dažādos veidos, piemēram, divpusēji vai daudzpusēji;

37. uzsver, ka tādēļ EKNPI nebūtu jāierobežo, to uzskatot tikai par statistikas sistēmu vai sava veida kontroles funkciju, bet gan tā jāuzskata par efektīvu instrumentu, ar kā palīdzību iespējams nepārtraukti uzlabot kvalitāti dažādos līmeņos un pie dažādiem dalībniekiem un ieinteresētajām personām;

38. uzskata, ka ietvarstruktūrai nav jābūt tikai valsts līmeņa pārziņā, bet gan jāstimulē attiecīgi procesi arī vietējā un reģionālajā līmenī. Tas pats attiecas arī uz apmācības sistēmām, kuras nav oficiālās izglītības sistēmas sastāvdaļa; arī šādas oficiāli neatzītas sistēmas nepārtraukti jāuzlabo un jāattīsta;

39. uzskata, ka pamatprincipu ietvarstruktūras izstrādei jābūt pārdomātai, kā arī jāprecizē, cik detalizētai tai jābūt, lai varētu sasniegt izvirzītos mērķus. Pēc Komitejas domām, rādītāji nedrīkst būt tik detalizēti, ka pamatprincipu ietvarstruktūras ieviešana un turpmākais darbs ar to kļūtu par izglītības sistēmu netiešu pārvaldības instrumentu;

40. uzsver, ka Komisijas ierosinātie references rādītāji:

— jāsaprot kā instrumentu kopums, ar kuru atbilstoši valstu tiesību aktiem un procedūrām paredzēts sniegt atbalstu profesionālās izglītības sistēmu novērtējumam un kvalitātes uzlabošanai;

— neievieš jaunus standartus, bet atbalsta dalībvalstu centienus, respektējot dalībvalstu pieeju daudzveidību;

— ir piemērojami brīvprātīgi un to nozīme ir tikai konsultatīva, tādēļ tie nav iecerēti kā līdzeklis dažādu Eiropas valstu sistēmu kvalitātes un efektivitātes salīdzināšanai.

Priekšrocība būtu tā, ka dažādi lietotāji var izvēlēties tādus rādītājus, kas viņiem šķiet piemērotākie kvalitātes nodrošināšanas sistēmas vajadzībām;

41. uzsver, ka jānostiprina vietējais un reģionālais elements, pirmām kārtām — atbalstot šajā jomā strādājošus vietējos un reģionālos tīklus. Komiteja pauž nožēlu, ka Komisijas priekšlikumā nav pietiekami atzīta vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalības nozīme;

42. aicina Eiropas tīklā kvalitātes nodrošināšanai profesionālajā izglītībā un apmācībās (ENQAVET) plašāk un tiešā veidā iesaistīt vietējo un reģionālo līmeni. Jāatbalsta dažādu reģionu un uzņēmumu ar EKNPI saistītu tīklu veidošanās;

43. iesaka profesionālās izglītības un apmācības iestādēs izmantot kvalitātes zīmi, kas līdzīga jau pastāvošajai augstskolu klasifikācijai;

44. profesionālās izglītības un apmācības uzlabojumi rada ievērojamas priekšrocības gan iedzīvotājiem individuāli, gan sabiedrībai kopumā. Uzlabojot vispārējo prasmju līmeni, uzlabojas tautsaimniecības rādītāji, piemēram, ražība un bezdarba līmenis, kā arī sociālie rādītāji, piemēram, pilsoniskā līdzdalība, noziedzība un veselības aprūpes izmaksas;

45. profesionālā apmācība var veicināt darba tirgū nelabvēlīgā stāvoklī esošu sociālo grupu, piemēram, imigrantu, gados vecāku cilvēku un skolu pāragri pametušu iedzīvotāju integrāciju;

46. uzsver, ka jā rūpējas ne tikai par tām grupām, kurām ir paredzēti izglītības pasākumi, bet arī par tiem iedzīvotājiem, kam šādi pasākumi nav pieejami vai to pieejamība ir apgrūtināta, vai kuri sistēmā nav iekļāvušies.

Briselē, 2008. gada 8. oktobrī

Reģionu komitejas

priekšsēdētājs

Luc VAN DEN BRANDE